

Fișe de lucru pentru studiul limbii și literaturii române

Prof. Carp Monica

Aprilie, 2024

Cuprins

Titu Maiorescu.....	4
Fișă de lucru 1.....	4
Fișă de lucru 2.....	6
Fișă de lucru 3.....	8
Fișă de lucru 4.....	10
Ion Creangă.....	13
Fișă de lucru 5.....	13
Fișă de lucru 6.....	15
Mihai Eminescu.....	17
Fișă de lucru 7.....	17
Fișă de lucru 8.....	19
Fișă de lucru 9.....	22
Fișă de lucru 10.....	24
Ioan Slavici.....	27
Fișă de lucru 11.....	27
Fișă de lucru 12.....	29
Fișă de lucru 13.....	31

Titu Maiorescu

Fișă de lucru 1

Citește următorul text:

“Poezia, ca toate artele, este chemată să exprime frumosul; în deosebire de știință, care se ocupă de adevăr. Cea dintâi și cea mai mare diferență între adevăr și frumos este că adevărul cuprinde numai idei, pe când frumosul cuprinde idei manifestate în materie sensibilă. Este dar o condițiune elementară a fiecărei lucrări artistice de a avea un material în care sau prin care să-și realizeze obiectul. Astfel, sculptura își taie ideea în lemn sau în piatră, pictura și-o exprimă prin culori, muzica prin sonuri. Numai poezia (și aici vedem prima ei distingere de celelalte arte) nu află în lumea fizică un material gata pentru scopurile ei. Căci cuvintele auzite nu sunt material, ci numai organ de comunicare. Cine aude silabele unei poezii sanscrite fără a înțelege limba sanscrită, deși poate primi o idee vagă de ritmul și de eufonia cuvintelor, totuși nu are impresia proprie a lucrării de artă, nici partea ei sensibilă, nici cea ideală; fiindcă sonul literelor nu are să ne impresioneze ca ton muzical, ci mai întâi de toate ca un mijloc de a deștepta imaginile și noțiunile corespunzătoare cuvintelor, și unde această deșteptare lipsește, lipsește posibilitatea percepțiunii unei poezii. Din contră, cine vede o pictură indică, și fără a înțelege ideea străină ce a încorporat-o poate artistul prin culori, d. e. înfățișarea unui cult necunoscut al antichității, are totuși pe deplin partea sensibilă a lucrării de artă și este în stare a o aprecia. Culorile picturii sunt dar un adevărat material, asemenea sonurile muzicii, piatra sculpturii; însă cuvintele poeziei sunt de regulă numai un mijloc de comunicare între poet și auditoriu.” (*O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867* de Titu Maiorescu)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de vocabular

1. Găsește câte un sinonim contextual pentru următoarele cuvinte/structuri din text:
 - a) *chemată* = ...
 - b) *în deosebire de* = ...

c) *materie sensibilă* = ...

d) *a deștepta* (imagini) = ...

2. Explică sensul expresiei „materie sensibilă” în contextul fragmentului.
3. Alcătuiește câte o propoziție proprie cu următoarele cuvinte din text: *eufonie, imagine, percepțiune*.

II. Exerciții de înțelegere a textului

4. Menționează două diferențe esențiale între adevăr și frumos, conform textului.
5. Precizează două asemănări între poezie și celelalte arte.
6. Transcrie din text un argument care susține ideea că poezia este diferită de sculptură sau pictură.

III. Exerciții de identificare a informațiilor

7. Identifică exemplul folosit de autor pentru a demonstra dificultatea receptării poeziei fără cunoașterea limbii.

IV. Exerciții de explicare

8. Explică de ce, potrivit autorului, cuvintele nu pot fi considerate un „material artistic” în același sens ca piatra, culorile sau sunetele.

V. Exerciții de interpretare / analiză

9. Formulează ideea centrală a textului.
10. Argumentează dacă ești sau nu de acord cu afirmația autorului potrivit căreia „cuvintele poeziei sunt de regulă numai un mijloc de comunicare între poet și auditoriu”.

VI. Exerciții interdisciplinare

11. Dă două exemple de opere celebre de sculptură, pictură și muzică, menționând „materialul” lor artistic (în sensul folosit de autor).
12. Realizează o reprezentare vizuală (desen/colaj) care să transpună în imagine diferența dintre „materia sensibilă” a artelor plastice și „cuvintele” poeziei.

13. VII. Exerciții intradisciplinare (limba și literatura română)

14. Compară ideile din acest text cu un alt eseu despre poezie (ex. *Testament* de Tudor Arghezi - partea teoretică despre „slova de foc și slova făurită”). Ce asemănări și diferențe observi?

Fișă de lucru 2

Citește următorul text:

„Poetul, chemat a deștepta, prin cuvintele ce le întrebuințează, aceleași imagini sensibile în conștiința auditoriului, ce trebuie să le aibă el în fantezia sa, are a se lupta cu o primă greutate foarte însemnată: cu pierderea crescândă a elementului material în gândirea cuvintelor unei limbi. La început cuvintele corespundeau unei impresii sensibile, și cine le auzea atunci își reproducea prin ele acea imagine materială din care se născuseră. Cu cât înaintează însă limba, cu cât experiența se întinde peste mai multe sfere și cuprinde cunoștința a tot mai multe obiecte de același fel, cu atât cuvântul ce le exprimă devine mai abstract, caută a se potrivi cu toată suma de obiecte câștigată din nou, pierde una câte una din amintirile sensibile de mai nainte și, devenind o noțiune generală, se ridică pe calea abstracțiunii spre sfera științei, însă se depărtează în proporție egală de sfera poeziei. Să luăm, d. e., cuvântul eminent. Când zice astăzi cineva „inteligentă eminentă“, nu leagă nici o imagine sensibilă cu aceste cuvinte. Altfel a fost în vechime, în acea vechime romană, care a întrebuințat pentru prima oară cuvântul eminens. Eminens sta în legătură cu vechiul meno, care însemna a fi înălțat, a se ridica peste un nivel dat; de unde cuvântul mensa, care mai înainte vrea să zică orce ridicătură, masă, bancă, scenă pentru vinderea sclavilor etc.; e-minere arăta o ridicătură mai frapantă decât celelate, scoasă la iveală dintre toate, și eminens cuprindea dar pe atunci o imagine sensibilă foarte semnificativă. Astăzi a dispărut elementul material din concepțiunea acestui cuvânt, eminent este o noțiune exclusiv intelectuală. Eminens cel vechi putea fi o expresie poetică, eminentul de astăzi este o expresie esențial prozaică.” (*O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867* de Titu Maiorescu)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de vocabular

1. Găsește câte un sinonim contextual pentru următoarele cuvinte/structuri din text:

a) *a deștepta imagini* = ...

b) *întrebuințează* = ...

c) *frapantă* = ...

d) *prozaică* = ...

2. Scrie o propoziție proprie folosind expresia „noțiune abstractă” și alta folosind „imagine sensibilă”.

II. Exerciții de înțelegere a textului

3. Care este „prima greutate” cu care se confruntă poetul, potrivit textului?
4. Explică procesul prin care un cuvânt își pierde legătura cu o imagine sensibilă pe măsură ce limba evoluează.

III. Exerciții de identificare a informațiilor

5. Completează tabelul cu evoluția cuvântului „eminent”:
6. Transcrie din text definiția veche a termenului *eminens* și explică ce obiecte sau situații putea desemna.

IV. Exerciții de explicare

7. De ce „eminentul de astăzi” este considerat „o expresie esențial prozaică”?
8. Argumentează de ce pierderea conținutului concret al unui cuvânt poate reprezenta o problemă pentru poezie.

V. Exerciții de interpretare / analiză

9. Formulează ideea centrală a textului.
10. Scrie un text argumentativ despre diferența dintre artă și știință, raportându-te atât la informațiile din fragmentul dat, cât și la experiența personală sau culturală

VI. Exerciții interdisciplinare

11. Alege un cuvânt românesc de origine latină și documentează cum și-a modificat sensul de-a lungul timpului, indicând dacă și-a păstrat sau nu „elementul material”.

VII. Exerciții intradisciplinare (limba și literatura română)

12. Compară ideile din acest text cu cele dintr-o poezie teoretică (ex. *Testament* de Tudor Arghezi) în care poetul vorbește despre „materialul” poeziei.

VIII. Text argumentativ

Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi importanța cunoașterii sensurilor cuvintelor, raportându-te atât la informațiile din fragmentul dat, cât și la experiența personală sau culturală.

Fișă de lucru 3

Citește următorul text:

“Al doilea mijloc ce-l vedem întrebuințat de poeți pentru a produce materialul sensibil în gândirea cuvintelor din partea auditoriului sunt adjectivele și adverbele, ceea ce s-a numit „epitete ornante”.

Substantivul și verbul singur, chiar când se refer de-a dreptul la obiecte și acțiuni materiale, nu produc în mintea noastră decât o slabă amintire de sensibilitate, mai mult o nălucire a materiei decât o adevărată impresie. Când zicem, d. e., Hasdrubal fu ucis în bătălia de la Metaurus, nu ne gândim la imaginile sensibile ce ar trebui să fie cuprinse în aceste cuvinte. Nici pe Hasdrubal nu ni-l închipuim în figura lui, nici uciderea nu ne-o reproducem în cruzimea ei, nici bătălia, nici râul Metaurus: aceste substantive și verbe sunt numai semne uscate pentru gândirea abstractă a faptului istoric, gândire exclusiv prozaică.

Poetul nu poate întrebuința asemenea verbe și substantive goale, ci este silit a le îmbrăca, a le înmprospăta în partea lor sensibilă prin anume relevare a ei. Aci este cauza care ne explică, d. e., epitetele constante ce le aflăm în Homer lângă persoanele principale din epopeile lui. Homer nu numește pe Ahil singur, nici pe Diomed, nici pe Pallas Atene etc. Căci ce sunt aceste nume? Cuvinte reci, care nu silesc imaginația să-și reproducă persoana în plenitudinea ei de viață palpabilă. De aceea Homer zice totdeauna <grec> Achil cel grabnic la picior, și te silește astfel să-ți construiești în fantezia ta o imagine mai sensibilă a eroului; Homer zice <grec> Diomed cel bun la strigăt, <grec> Minerva cu ochiul albastru etc.” (*O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867* de Titu Maiorescu)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de vocabular

1. Găsește sinonime pentru următoarele cuvinte din text:

- a. „întrebuințat” = ...
- b. „nălucire” = ...
- c. „înprospăta” = ...
- d. „plenitudinea” = ...
- e. „relevare” = ...

2. Explică sensul expresiei „material sensibil” așa cum este folosită în text.

II. Exerciții de înțelegere a textului

3. Care este „al doilea mijloc” la care se referă autorul pentru a produce material sensibil în poezie?
4. De ce nu este suficient ca poetul să folosească doar substantive și verbe?

III. Exerciții de identificare de informații

5. Menționează cel puțin trei exemple de epitete constante folosite de Homer, conform textului.
6. Precizează ce tip de imagini lipsesc atunci când folosim substantive și verbe „goale”.

IV. Exerciții de explicare

7. Explică de ce autorul consideră că substantivele și verbele, folosite singure, sunt „semne uscate”.
8. Argumentează rolul epitetelor în readucerea „vieții palpabile” în poezie.

V. Exerciții de interpretare/analiză

9. Comentează afirmația: „Poetul este silit a le îmbrăca [substantivele și verbele] în partea lor sensibilă”?
10. Precizează diferența de efect între a spune „Ahil” și „Ahil cel grabnic la picior”.

VI. Exerciții interdisciplinare

11. Caută și notează în câteva rânduri cine a fost Hasdrubal și ce s-a întâmplat la bătălia de la Metaurus.

VII. Exercițiu creativ

12. Alege un personaj dintr-o carte sau un film preferat și creează pentru el trei epitete care să sugereze calitățile lui esențiale.

Fișă de lucru 4

Citește următorul text:

„Particularitățile stilului poetic (expresii determinate, epitete, personificări, comparațiuni) purced toate din trebuința de a sensibiliza gândirea obiectelor; aceasta provine din necesitatea de a crea poeziei elementul material, ce nu-l află gata afară din sine, de care însă nu se poate lipsi nici o lucrare de artă, frumosul fiind tocmai exprimarea unei idei sub o formă sensibilă corespunzătoare. Din aceste reflecții înțelegem în același timp ce vrea să zică mult discutata originalitate a poetului. Poetul nu este și nu poate fi totdeauna nou în ideea realizată: dar nou și original trebuie să fie în vestmântul sensibil cu care o învelește și pe care îl reproduce în imaginațiunea noastră. Subiectul poeziilor, impresiunile lirice, pasiunile omenești, frumusețile naturii sunt aceleași de când lumea; nouă însă și totdeauna variată este încorporarea lor în artă: aici cuvântul poetului stabilește un raport până atunci necunoscut între lumea intelectuală și cea materială și descopere astfel o nouă armonie a naturii. Ne pare important a insista asupra acestor adevăruri fundamentale ale literaturii: căci tocmai ele sunt astăzi pierdute din conștiința tinerii noastre generații, și de aceea astăzi suntem în pericol de a nu mai avea unul din puternicele mijloace de cultură ale societății române. Este probabil că politica ne-a surpat mica temelie artistică ce o puseseră în țara noastră poeții adevărați, Alecsandri, Bolintineanu, Gr. Alexandrescu. Atât cel puțin este sigur, că cele mai rele aberațiuni, cele mai decăzute produceri între poeziile noastre de la un timp încoace, sunt cele ce au primit în cuprinsul lor elemente politice. Și cauza se înțelege ușor: politica este un product al rațiunii; poezia este și trebuie să fie un product al fanteziei (altfel nici nu are material): una dar exclude pe cealaltă.” (*O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867 de Titu Maiorescu*)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de vocabular

1. Găsește sinonime pentru următoarele cuvinte din text:

- o „trebuința” = ...
- o „învelește” = ...

- o „impresiuni” = ...
 - o „aberațiuni” = ...
 - o „product” (în contextul dat) = ...
2. Explică expresia „vestmântul sensibil” așa cum este folosită în text.
 3. Identifică și notează cel puțin două cuvinte din text care aparțin câmpului semantic al „artei”.

II. Exerciții de înțelegere a textului

4. Care este rolul epitetelor, personificărilor și comparațiilor în poezie, conform textului?
5. De ce nu poate poetul să fie mereu nou în ideea realizată?
6. Cum poate fi totuși original poetul?
7. Ce se înțelege prin „o nouă armonie a naturii” creată de poet?

III. Exerciții de identificare de informații

8. Menționează trei poeți români pe care autorul îi consideră adevărați.
9. Precizează care este pericolul semnalat de autor cu privire la literatura contemporană lui.
10. Care este motivul pentru care politica și poezia se exclud reciproc, potrivit textului?

IV. Exerciții de explicare

11. Explică afirmația: „Frumosul este tocmai exprimarea unei idei sub o formă sensibilă corespunzătoare.”
12. Argumentează de ce autorul consideră că includerea elementelor politice în poezie reprezintă o „aberațiune”.

V. Exerciții de interpretare/analiză

13. Analizează diferența dintre „ideea” unei poezii și „vestmântul sensibil” al acesteia.
14. Explică modul în care poezia poate stabili „un raport până atunci necunoscut între lumea intelectuală și cea materială”.

VI. Exerciții interdisciplinare

16. Realizează o scurtă prezentare (5-6 rânduri) a unuia dintre poeții menționați (Alecsandri, Bolintineanu, Gr. Alexandrescu).
17. Scrie în 50 - 70 de cuvinte despre rolul și impactul politicii asupra artei în prezent.

VII. Exercițiu creativ

18. Alege o temă veche (de exemplu: iubirea, natura, moartea, eroismul) și creează o scurtă strofă de 4 versuri în care să folosești „un vestmânt sensibil” nou și original (epitete, comparații, personificări).

Ion Creangă

Fișă de lucru 5

“Erau odată într-un sat doi frați, și amândoi erau însurați. Cel mai mare era harnic, grijuliu și chiabur, pentru că unde punea el mâna punea și Dumnezeu mila, dar n-avea copii. Iară cel mai mic era sărac. De multe ori fugea el de noroc și norocul de dânsul, căci era leneș, nechitit la minte și nechibzuit la trebi; ș-apoi mai avea și o mulțime de copii! Nevasta acestui sărac era muncitoare și bună la inimă, iar a celui bogat era pestriță la mațe și foarte zgârcită. Vorba veche: "Tot un bou ș-o belea". Fratele cel sărac - sărac să fie de păcate! - tot avea și el o pereche de boi, dar colè: porumbi la păr, tineri, nalți de trup, țepoși la coarne, amândoi cudalbi, țințați în frunte, ciolănoși și groși, cum sunt mai buni de înjugat la car, de ieșit cu dâșii în lume și de făcut treabă. Dar plug, grapă, teleagă, sanie, car, tânjală, cârceie, coasă, hreapcă, țăpoi, greblă și câte alte lucruri ce trebuiesc omului gospodar nici că se aflau la casa acestui om nesocotit. Și când avea trebuință de asemenea lucruri, totdeauna supăra pe alții, iară mai ales pe frate-său, care avea de toate. Nevasta celui bogat de multe ori făcea zile fripte bărbatului, ca să-l poată descotorosi odată de frate-său. Ea zicea adeseori:

-Frate, frate, dar pita-i cu bani, bărbate.

-Apoi, dă, măi nevastă, sângele apă nu se face. Dacă nu l-oi ajuta eu, cine să-l ajute? Nevasta, nemaiaivând încotro, tăcea și înghițea noduri. Toate ca toate, dar carul său era de haimana. Nu treceau două-trei zile la mijloc, și se trezea la ușa ei cu Dănilă, cumnatu-său, cerând să-i împrumute carul: ba să-și aducă lemne din pădure, ba făină de la moară, ba căpiți din țarină, ba multe de toate.

-Măi frate, zise într-o zi cel mai mare istuilalt; mi-e lehamite de frăția noastră!... Tu ai boi, de ce nu-ți închipuiești ș-un car? Al meu l-ai hârbuit de tot. Hodorog! încolo, hodorog! pe dincolo, carul se strică. Ș-apoi, știi vorba ceea: "Dă-ți, popă, pintenii și bate iapa cu călcâiele".

-Apoi, dă, frate, zise istalalt, scărpinându-se în cap, ce să fac?

-Ce să faci? Să te-nvăț eu: boii tăi sunt mari și frumoși; ia-i și-i du la iarmaroc, vinde-i și cumpără alții mai mici și mai ieftini, iar cu banii rămași cumpără-ți și un car, și iaca te-ai făcut gospodar.

-Ia, știi că nu m-ai învățat rău? Așa am să fac. (I. Creangă - **Dănilă Prepeleac**)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de vocabular

1. Găsește sinonime pentru următoarele cuvinte/expresii din text:
 - a. „chiabur” = ...
 - b. „pestriță la mațe” = ...
 - c. „leneș” = ...
 - d. „nechibzuit” = ...
 - e. „haimana” (în expresia „carul său era de haimana”) = ...
2. Explică sensul expresiei „pita-i cu bani” așa cum o folosește nevasta celui bogat.
3. Care este sensul expresiei „sângele apă nu se face” în contextul dialogului dintre frați?

II. Exerciții de înțelegere a textului

4. Care este relația dintre cei doi frați și cum se manifestă ea în poveste?
5. De ce cere Dănilă carul de la fratele său mai mare?
6. Ce sfat îi dă fratele cel mare fratelui său sărac?

III. Exerciții de identificare a informațiilor

7. Care sunt principalele diferențe între cei doi frați? (cel puțin 3 aspecte)
8. Enumeră cel puțin cinci unelte sau obiecte gospodărești menționate în text.
9. Cum este portretizată nevasta fratelui sărac?

IV. Exerciții de explicare

10. De ce este fratele sărac numit „nesocotit”?
11. Explică expresia „Tot un bou ș-o belea” în contextul celor două familii.
12. De ce fratele cel mare se plânge de frăția lor?

V. Text argumentativ

13. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă relația dintre frați poate fi influențată de alte persoane, raportându-te atât la informațiile din fragmentul dat, cât și la experiența personală sau culturală

Fișă de lucru 6

Citește următorul text:

“Era odată un flăcău stătut, pe care-l chema Stan. Și flăcăul acela din copilăria lui se trezise prin străini, fără să cunoască tată și mamă și fără nici o rudă care să-l ocrotească și să-l ajute.

Și, ca băiat străin ce se găsea, nemernicind el de colo până colo pe la ușile oamenilor, de unde până unde s-a oploșit de la o vreme într-un sat mare și frumos.

Și aici, slujind cu credință ba la unul, ba la altul, până la vârsta de treizeci și mai bine de ani, și-a sclipuit puține parale, câteva oi, un car cu boi și o vacușoară cu lapte. Mai pe urmă și-a înjghebat și o căsuță, și apoi s-a statornicit în satul acela pentru totdeauna, trăgându-se la casa lui și muncind ca pentru dânsul. Vorba ceea: "Și piatra prinde mușchi dacă șede mult într-un loc".

Și cum s-a văzut flăcăul cu casă și avere bunicică, nu mai sta locului, cum nu stă apa pe pietre, și mai nu-l prindea somnul de harnic ce era. Dintr-o parte venea cu carul, în alta se ducea, și toate treburile și le pune la cale singurel. Nu-i vorbă că, de greu, greu îi era; pentru că, în lipsa lui, n-avea cine să-i îngrijească de casă și de vitișoare cum trebuie. Numai, dă! ce să facă bietul om? Cum era să se întindă mai mult, că de-abia acum se prinsese și el cu mâinile de vatră; și câte a tras până s-a văzut la casa lui, numai unul Dumnezeu știe. De-aceea alerga singur zi și noapte în toate părțile, cum putea, și muncea în dreapta și în stânga, că doar-doar a încăleca pe nevoie, ș-apoi atunci, văzând și făcând.

Toate ca toate, dar urâtul îi venea de hac. În zile de lucru, calea-valea; se lua cu treaba și uita de urât. Dar în nopțile cele mari, când era câte o givorniță cumplită și se mai întâmpla să fie și sărbători la mijloc, nu mai știa ce să facă și încotro să apuce.” (**Povestea lui Stan Pățitul** de Ion Creangă)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de vocabular

1. Găsește sinonime pentru următoarele cuvinte/expresii din text:

a. „flăcău stătut” = ...

b. „nemernicind” = ...

c. „sclipuit” (parale) = ...

2. Explică sensul expresiei „Și piatra prinde mușchi dacă șede mult într-un loc”.
3. Ce înseamnă „a încăleca pe nevoie” în contextul poveștii?

II. Exerciții de înțelegere a textului

4. Cum era copilăria lui Stan?
5. Ce reușește să strângă Stan după ani de muncă?
6. De ce muncește Stan atât de mult și în ce fel își organizează viața?

III. Exerciții de identificare a informațiilor

7. Unde se oprește Stan în cele din urmă și ce proprietăți are acolo?
8. Ce greutateți întâmpină Stan în viața lui de zi cu zi?

IV. Exerciții de explicare

9. Ce înseamnă „se prinsese cu mâinile de vatră”?
10. Ce semnificație are expresia „numai unul Dumnezeu știe” în contextul povestirii?

V. Exerciții de interpretare/analiză

11. Ce valori sunt promovate în text prin exemplul lui Stan?
12. Cum interpretezi ultima frază, „nu mai știa ce să facă și încotro să apuce”, în raport cu viața lui Stan?
13. Prezintă, în 30 - 50 de cuvinte, o trăsătură a lui Stan.

VI. Exercițiu interdisciplinar

14. Cum ar putea afecta singurătatea și lipsa sprijinului social motivația și sănătatea mentală a unei persoane, folosind cazul lui Stan?

VII. Text argumentativ

1. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă munca susținută poate conduce la un trai decent raportându-te atât la informațiile din fragmentul dat, cât și la experiența personală sau culturală.

Mihai Eminescu

Fișă de lucru 7

Citește următorul text:

„În vremea veche, pe când oamenii, cum sunt ei azi, nu erau decât în germenii viitorului, pe când Dumnezeu călca încă cu picioarele sale sfinte pietroasele pustii ale pământului, - în vremea veche trăia un împărat întunecat și gânditor ca miază-noaptea și avea o împărăteasă tânără și zâmbitoare ca miezul luminos al zilei.

Cincizeci de ani de când împăratul purta război c-un vecin al lui. Murise vecinul și lăsase de moștenire fiilor și nepoților ura și vrajba de sânge. Cincizeci de ani, și numai împăratul trăia singur, ca un leu îmbătrânit, slăbit de lupte și suferințe - împărat, ce-n viața lui nu răsese niciodată, care nu zâmbea nici la cântecul nevinovat al copilului, nici la surâsul plin de amor al soției lui tinere, nici la poveștile bătrâne și glumețe ale ostașilor înălbiți în bătălie și nevoi. Se simțea slab, se simțea murind și n-avea cui să lese moștenirea urii lui. Trist se scula din patul împărătesc, de lângă împărăteasa tânără - pat aurit, însă pustiu și nebinecuvântat, - trist mergea la război cu inima neîmblânzită, - și împărăteasa sa, rămasă singură, plângea cu lacrimi de văduvie singurătatea ei. Părul ei cel galben ca aurul cel mai frumos cădea pe sânii ei albi și rotunzi, - și din ochii ei albaștri și mari curgeau șiroaie de mărgăritare apoase pe o față mai albă ca argintul crinului. Lungi cearcăne vinete se trăgeau împrejurul ochilor, și vine albastre se trăgeau pe fața ei albă ca o marmură vie.

Sculată din patul ei, ea se aruncă pe treptele de piatră a unei bolte în zid, în care veghea, deasupra unei candelă fumegânde, icoana îmbrăcată în argint a Maicii durerilor. Înduplecată de rugăciunile împărătesei îngenunchate, pleoapele icoanei reci se umeziră și o lacrimă curse din ochiul cel negru al mamei lui Dumnezeu. Împărăteasa se ridică în toată mărișoara ei statură, atinse cu buza ei seacă lacrima cea rece și o supse în adâncul sufletului său. Din momentul acela ea purcese îngreunată.” (**Făt-Frumos din lacrimă** de Mihai Eminescu)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de vocabular

1. Explică sensul cuvintelor:
 - o „întunecat”
 - o „înduplecată”

 - o „miază-noapte”
 - o „văduvie”
 - o „îmbrăcată”
2. Ce înseamnă expresia „ca un leu îmbătrânit”?

II. Exerciții de înțelegere a textului

3. Cum este descris împăratul și care este starea lui sufletească?
4. De ce nu râde sau nu zâmbește împăratul?
5. Cum arată împărăteasa și ce simte ea?
6. Ce semnifică lacrima icoanei Maicii durerilor?
7. Cum reacționează împărăteasa la acest semn?

III. Exerciții de identificare a informațiilor

8. De cât timp durează războiul menționat în text și care sunt părțile implicate?
9. Ce detalii din descrierea împărătesei sugerează durerea și suferința ei?

IV. Exerciții de explicare

11. Cum influențează starea împăratului atmosfera generală?
12. Care este rolul icoanei Maicii durerilor în poveste?

V. Exerciții de interpretare/analiză

14. Ce crezi că simbolizează războiul îndelungat și singurătatea împăratului?
15. Ce temă principală crezi că începe să se contureze în acest fragment?

VI. Text argumentativ

1. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă starea de spirit poate fi influențată de cei apropiași, raportându-te atât la informațiile din fragmentul dat, cât și la experiența personală sau culturală.

Fișă de lucru 8

Citește următorul text:

Charlottenburg, 5 februarie 1874

Prea stimate Domn,

Vă mulțămesc din inimă pentru perspectiva unei eventuale numiri a umilei mele persoane în mult-grăitoarea calitate de profesor de filozofie. Cred însă că o atare propunere, pentru mine de altfel îndeajuns de măgulitoare și în acord cu întreaga mea aplecare firească, pare să fie venită totuși, în lumina conștiinței de mine, prea devreme. Formalitatea unui titlu academic ar fi, pentru moment, piedica cea mai mică și cea mai ușor de trecut; dar este aceasta, și singura? Am eu dreptul, fără un plan didactic precis, pe care să-l fi prelucrat în întregime, să-mi asum, la anii mei, riscul unei astfel de sarcini?

O docență liberă, deci privată, având în vedere prelegeri asupra unui domeniu strict determinat al filozofiei, cum ar fi de pildă abordarea specială a filozofiei kantiene sau schopenhaueriene, așa cum se găsesc ele în scrierile respective, aș fi îndrăznit să primesc, căci [în astfel de cazuri] nu se poate depăși decât cu puțin textul, iar [prelegerea] depinde mai mult de redarea fidelă și clară a celor știute decât de prelucrarea extensivă a sistemelor respective. Dar pentru a reda filozofia schopenhaueriană astfel încât să formeze un curs complet, cum prescrie de altfel autorul însuși, se cer cunoștințe pentru care ar trebui neapărat să mă pregătesc în mod special, îndeosebi de științele naturii, de antropologie.

Încă ceva, Kant mi-a căzut în mână relativ târziu, Schopenhauer de asemenea. Ce-i drept, îmi sunt familiari, însă renașterea intuitivă a gândirii lor în mintea mea, cu mirosul specific de pământ proaspăt al propriului meu suflet, nu s-a desăvârșit încă. La Viena, am stat sub influența nefastă a filozofiei lui Herbart, care prin natura ei te dispensează de studiul lui Kant. În această prelucrare a noțiunilor s-a prelucrat însuși intelectul meu ca o noțiune herbartiană, până la tocire. Când însă, după o strunjire și o răsucire de luni de zile, Zimmermann ajunse la concluzia că ar exista într-adevăr un suflet, dar că acesta ar fi un atom, am aruncat indignat caietul meu de note la dracu, și nu m-am mai dus la cursuri. Ce-i drept, dacă nu aveam mărginirea de student, atunci probabil că numitul domn nu mi-ar fi apărut drept culme a oricărei înțelepciuni posibile. Am fost însă victima temporară a imaginii mele exagerate despre valoarea unui profesor universitar. (Scrisoarea lui Eminescu către Maiorescu, 1874)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de vocabular

1. Indică sensul din text al cuvintelor:
 - a. „umila”
 - b. „formalitatea”
 - c. „docență”
 - d. „fidelă”
 - e. „renașterea”
 - f. „noțiune”
 - g. „tocire”
2. Ce înseamnă „mirosul specific de pământ proaspăt al propriului meu suflet”?

II. Exerciții de înțelegere a textului

3. Ce propunere primește autorul și cum o percepe?
4. De ce crede autorul că este „prea devreme” pentru această propunere?
5. Ce diferență face autorul între un curs liber (privat) și un curs complet de filozofie?
6. Cum relatează autorul influența filozofiei lui Herbart asupra lui?
7. Ce atitudine are autorul față de concluzia lui Zimmermann despre suflet?

III. Exerciții de identificare a informațiilor

8. Care sunt domeniile filozofice asupra cărora autorul este dispus să predea?
9. Ce elemente ale pregătirii autorului consideră că îi lipsesc pentru a preda un curs complet?
10. De ce autorul s-a retras de la cursurile lui Zimmermann?

IV. Exerciții de explicare

11. Ce înseamnă că „formalitatea unui titlu academic ar fi piedica cea mai mică și cea mai ușor de trecut”?
12. De ce autorul crede că are nevoie de „renașterea intuitivă a gândirii lor” în mintea sa?

V. Exerciții de interpretare/analiză

13. Ce atitudini se observă în text față de studiul filozofiei și procesul de formare intelectuală?
14. Cum este perceput rolul profesorului universitar în opinia autorului?
15. Care sunt dificultățile și frământările interioare exprimate în text?

VI. Exercițiu creativ

16. Imaginează-ți că ești autorul scrisorii și trebuie să formulezi un răspuns la această scrisoare. Scrie un paragraf în care să-i oferi un sfat sau o încurajare legată de pregătirea și viitorul său ca profesor.

VII. Text argumentativ

17. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă recunoașterea propriilor limite este o piedică în afirmarea profesională, raportându-te atât la informațiile din fragmentul dat, cât și la experiența personală sau culturală.

Fișă de lucru 9

Citește următorul text:

„...și tot astfel, dacă închid un ochi văd mâna mea mai mică decât cu amândoi. De aș avea trei ochi aș vedea-o și mai mare, și cu cât mai mulți ochi aș avea cu atâta lucrurile toate dimprejurul meu ar părea mai mari. Cu toate astea, *născut* cu mii de ochi, în mijlocul unor arătări colosale, ele toate în raport cu mine, păstrându-și proporțiunea, nu mi-ar părea nici mai mari, nici mai mici de cum îmi par azi. Să ne-nchipuim lumea redusă la dimensiunile unui glonte, și toate celea din ea scăzute în analogie, locuitorii acestei lumi, presupunându-i dotați cu organele noastre, ar pricepe toate celea absolut în felul și în proporțiunile în care le pricepem noi. Să ne-o închipuim, *caeteris paribus*, înmiit de mare - același lucru. Cu proporțiuni neschimbate - o lume înmiit de mare și alta înmiit de mică ar fi pentru noi tot atât de mare. Și obiectele ce le văd, privite c-un ochi, sunt mai mici; cu amândoi - mai mari; cât de mari sunt ele absolut? Cine știe dacă nu trăim într-o lume microscopică și numai făptura ochilor noștri ne face s-o vedem în mărimea în care o vedem? Cine știe dacă nu vede fiecare din oameni toate celea într-alt fel, și nu aude fiecare sunet într-alt fel - și numai limba, numirea într-un fel a unui obiect ce unul îl vede așa, altul altfel, îi *unește* în înțelegere. - Limba? - Nu. Poate fiecare vorbă sună diferit în urechile diferiților oameni - numai individul, același rămânând, o aude într-un fel”. (**Sărmanul Dionis** de Mihai Eminescu)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de vocabular

1. Indică sensul din text al cuvintelor:
 - a. „redusă”
 - b. „colosale”
 - c. „analogie”
 - d. „microscopică”
2. Ce înseamnă expresia „făptura ochilor noștri ne face s-o vedem în mărimea în care o vedem”?

II. Exerciții de înțelegere a textului

3. Cum variază percepția mărimii mâinii în funcție de numărul ochilor?
4. Ce analogie face autorul între o lume redusă la dimensiunile unui glonte și percepția obiectelor?
5. Ce întrebare filozofică ridică autorul legată de mărimea reală a lumii?
6. Cum explică textul posibila diferență de percepție între oameni?
7. Care este rolul limbii în comunicarea și înțelegerea între oameni, conform textului?

III. Exerciții de identificare a informațiilor

8. Care este ideea centrală exprimată în acest fragment?
9. Ce legătură face autorul între percepție și realitate?

IV. Exerciții de explicare

10. De ce autorul spune că lumea ar părea la fel de mare chiar dacă ar fi înmiit de mare sau înmiit de mică, cu condiția proporțiilor neschimbate?
11. Explică afirmația: „numai individul, același rămâind, o aude într-un fel”?

V. Exerciții de interpretare/analiză

12. Cum influențează percepția individuală înțelegerea lumii?
13. Care este rolul limbajului în reconcilierea diversității percepțiilor?

Fișă de lucru 10

Citește următorul text:

„Dumas zice că romanul a existat totdeauna. Se poate. El e metafora vieții. Priviți reversul aurit al unei monede calpe, ascultați cântecul absurd al unei zile care n-a avut pretențiunea de-a face mai mult zgomot în lume decât celelalte în genere, extrageți din astea poezia ce poate exista în ele și iată romanul.

Printr-o claie prăfuită de cărți vechi (am o predilecțiune pentru vechituri), am dat peste un volum mai nou: Novele cu șase gravuri. Deschid și dau de istoria unui rege al Scoției care era să devină prada morții din cauza unui cap de mort îmbălsămat. Închipuiți-vă însă că pe cine l-a pus litograful să figureze în gravuri de rege al Scoției? Pe Tasso! Lesne de explicat: Economia. Am scos întradins portretul lui Tasso spre-a-l compara. Era el, trăsură cu trăsură.

Ce coincidențe bizare pe fața pământului, îmi zisei zâmbind prin visarea mea. Putea-s-ar oare întâmpla unui Tasso o istorie asemenea celeia ce-o citeam?...

Uitasem însă că tot ce nu e posibil obiectiv e cu puțință în mintea noastră și că, în urmă, toate câte vedem, auzim, cugetăm, judecăm nu sunt decât creațiuni prea arbitrare a propriei noastre subiectivități, iar nu lucruri reale. Viața-i vis.

Era o noapte tristă. Ploaia cădea mărunță pe stradele nepavate ale Bucureștilor, ce se trăgeau strâmte și noroioase prin noianul de case mici și rău zidite din care constă partea cea mai mare a așanumitei capitale a României. Tropăiai prin bălțile de noroi ce te împrășcau cu apa lor cea hleioasă îndată ce aveai cutezarea de-a pune piciorul c-un pas înainte. De prin cârciumi și prăvălii pătrundea prin ferestrele mari și nespălate o lumină murdară, mai slăbită încă prin stropii de ploaie ce inundase sticlele. Din când în când treceai pe lângă vro fereastră cu perdelele roșii, unde în semiîntuneric se zărea câte o femeie...” (**Geniu pustiu** de Mihai Eminescu)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de vocabular

1. Ce înseamnă expresia „metafora vieții”?
2. Indică sensul din text al cuvintelor:
 - a. „claie”

- b. „întrădins”
 - c. „arbitrare”
 - d. „lesne”
 - e. „subiectivitate”
3. Ce vrea să spună autorul prin „viața-i vis”?

II. Exerciții de înțelegere a textului

- 4. Cum definește naratorul conceptul de roman?
- 5. Care este legătura făcută între realitate și imaginație în fragment?
- 6. Ce rol joacă subiectivitatea în percepția lumii, conform textului?
- 7. Descrie atmosfera creată de autor în ultima parte a fragmentului (noapte, ploaie, București).

III. Exerciții de perspectivă narativă

- 8. Ce tip de perspectivă narativă se regăsește în text?
- 9. Cum folosește naratorul elemente subiective (gânduri, reflecții) în relatarea evenimentelor?
- 10. Identifică momentele în care vocea narativă devine meditativă sau filosofică.

IV. Exerciții de caracterizare și descriere

- 11. Cum este caracterizată „capitala României” în acest fragment? Dă cel puțin trei elemente care contribuie la această imagine.
- 12. Care este efectul detaliilor despre ploaie, noroi și lumină asupra tonului general al textului?

V. Exerciții de interpretare și analiză

- 13. Ce rol are ironia în descrierea gravurii regelui Scoției și a portretului lui Tasso?
- 14. Cum se reflectă tema „realitatea versus ficțiunea” în fragment?
- 15. Care este mesajul autorului legat de „ceea ce vedem, auzim, cugetăm, judecăm”?

VI. Exercițiu creativ

16. Încearcă să formulezi propria ta definiție a romanului, pornind de la ideea exprimată în fragment.

VII. Text argumentativ

17. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă există o legătură între ficțiune și realitate, raportându-te atât la informațiile din fragmentul dat, cât și la experiența personală sau culturală.

Ioan Slavici

Fișă de lucru 11

Citește următorul text:

„A rămas Mara, săraca, văduvă cu doi copii, săracuții de ei, dar era tânără și voinică și harnică și Dumnezeu a mai lăsat să aibă și noroc.

Nu-i vorbă, Bârzovanu, răposatul, era, când a fost, mai mult cârpaci decât cizmar și ședea mai bucuros la birt decât acasă; tot le-au mai rămas însă copiilor vreo două sute de pruni pe lunca Murășului, viuța din dealul despre Păuliș și casa, pe care muma lor o căpătase de zestre.

Apoi, mare lucru pentru o precupeață, Radna e Radna, Lipova e numai aci peste Murăș, iar la Arad te duci în două ceasuri.

Marți dimineața Mara-și scoate șatra și coșurile pline în piața de pe țărmurile drept al Murășului, unde se adună la târg de săptămână murășenii până de pe la Sovârșin și Soboteliu și podgorenii până de pe la Cuvin. Joi dimineața ea trece Murășul și întinde șatra pe țărmurile stâng, unde se adună bănățenii până de pe la Făget, Căpălnaș și Sân-Miclăuș. Vineri noaptea, după cântatul cocoșilor, ea pleacă la Arad, ca ziua s-o prindă cu șatra întinsă în piața cea mare, unde lumea se adună din șapte ținuturi.

Dar lucrul cel mare e că Mara nu-ți iese niciodată cu gol în cale; vinde ce poate și cumpără ce găsește; duce de la Radna ceea ce nu găsești la Lipova ori la Arad și aduce de la Arad ceea ce nu găsești la Radna ori la Lipova. Lucrul de căpetenie e pentru dânsa ca să nu mai aducă ce a dus și vinde mai bucuros cu câștig puțin decât ca să-i „clocească” marfa.

Numai în zilele de Sântă Marie se întoarce Mara cu coșurile deșerte la casa ei.” (Mara de Ioan Slavici)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de înțelegere a textului

1. Cine este Mara și care este situația ei de familie?
2. Ce proprietăți sau bunuri au rămas copiilor lui Bârzovanu?
3. Ce fel de meserie avea Bârzovanu și cum era el caracterizat în text?

4. Ce înseamnă expresia „nu-ți iese niciodată cu gol în cale” referitor la Mara?
5. Care sunt cele trei locuri principale în care Mara își întinde șatra și când?

II. Exerciții de vocabular

6. Indică sensul din text al cuvintelor:
 - a. „șatra”
 - b. „țărâșurile”
 - c. „precuțată”
 - d. „clocească marfa”

III. Exerciții de detaliu și contextualizare

7. Care este relația dintre Radna, Lipova și Arad în activitatea comercială a Marei?
8. Cum ajută poziția geografică a acestor localități Mara în afacerile ei?
9. De ce este important pentru Mara să nu ducă de două ori aceeași marfă?

IV. Exerciții de caracterizare

10. Cum este caracterizată Mara ca persoană? Găsește cel puțin trei trăsături descrise în text.
11. Cum este portretizat Bârzovanu în raport cu Mara și cu meseria sa?

V. Exerciții de analiză a acțiunii

12. Descrie succesiunea zilnică a activităților comerciale ale Marei.
13. Care este semnificația zilei de Sântă Marie pentru Mara?

VI. Exerciții de reflecție și opinie

14. De ce crezi că autorul a ținut să sublinieze că Mara nu „iese niciodată cu gol în cale”?
15. Imaginează-ți o zi din viața Marei în piața din Arad. Cum crezi că ar decurge activitatea ei și ce dificultăți ar putea întâmpina?

VII. Text argumentativ

16. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă vadul comercial este important într-o afacere ce implică vânzare de produse, raportându-te atât la informațiile din fragmentul dat, cât și la experiența personală sau culturală.

Fișă de lucru 12

Citește următorul text:

„Pe părintele Trandafir să-l țină Dumnezeu! Este om bun; a învățat multă carte și cântă mai frumos decât chiar și răposatul său tată, Dumnezeu să-l ierte! și totdeauna vorbește drept și cumpănit, ca și când ar citi din carte. Și harnic și grijitor om este părintele Trandafir. Adună din multe și face din nimica ceva. Strânge, drege și culege, ca să aibă pentru sine și pentru alții.

Mult s-a ostenit părintele Trandafir în tinerețea lui. Școlile cele mari nu se fac numai iac-așa, mergând și venind. Omul sărac și mai are, și mai rabdă. Iară cu capul se lucrează mai greu decât cu sapa și cu furca. Dar toate s-au făcut și nici n-au rămas lucru zadarnic. Trandafirică a ajuns popă în satul tătâne-său, în Butucani, bun sat și mare, oameni cu stare și cu socoteală, dar la pomeni și la ospete părintele Trandafir nu mergea bucuros.

Minunat om ar fi părintele Trandafir dacă nu l-ar strica un lucru. Este cam greu la vorbă, cam aspru la judecată: prea de-a dreptul, prea verde-fățîș. El nu mai sucește vorba, ci spune drept în față, dacă i s-a pus ceva pe inimă. Nu e bine să fie omul așa. Oamenii se prea supără când le luăm căciula din cap. Și e bine să trăim bine cu lumea. Aceasta s-a văzut și cu alde părintele Trandafir. Un om ca el nici doi ani n-a putut să stea în Butucani. Când una, când alta: odată da cu vorba-n săteni, altă dată-n protopop. Și este știut că, mai ales cu protopopul, preoții trebuie să nu facă multă vorbă. Decât vorbele, la protopopi, darurile au mai mult înțeles. Iar asta părintele Trandafir nu voia s-o priceapă.” (**Popa Tanda** de Ioan Slavici)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de înțelegere a textului

1. Cine este părintele Trandafir și cum este caracterizat în primele rânduri?
2. Unde a ajuns părintele Trandafir preot și cum este descris satul?
3. Care este defectul părintele Trandafir menționat în text?

II. Exerciții de vocabular

4. Indică sensul din text al cuvintelor:
 - a. „zadarnic”
 - b. „aspru”

c. „drege”

5. Ce înseamnă „să spună drept în față” în contextul personajului?

III. Exerciții de caracterizare și analiză

6. Cum influențează defectul lui părintele Trandafir relațiile sale cu sătenii și cu protopopul?
7. Cum contrastează caracterul drept și aspru al părintele Trandafir cu așteptările sociale?
8. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură a personajului, așa cum reiese din textul dat

IV. Exercițiu privind perspectiva narativă

9. Din ce perspectivă este narat textul?

V. Exerciții de reflecție și opinie

10. Consideri că părintele Trandafir este un personaj pozitiv sau negativ? Argumentează.
11. Cum crezi că s-ar putea schimba situația lui dacă ar fi mai „blând” în vorbire?
12. Povestește un moment în care sinceritatea poate fi o calitate, dar și un defect într-o comunitate.

VI. Text argumentativ

13. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă sinceritatea poate afecta relațiile între oameni, raportându-te atât la informațiile din fragmentul dat, cât și la experiența personală sau culturală

Fișă de lucru 13

Citește următorul text:

„Busuioc însă, bogătoiul, era om care știe ce voiește. Pe vrute, pe muncite, pe chibzuite, el ajunsese gospodar ce ară cu patru pluguri zece zile de-a rândul și seamănă brazdele numai cu grâu bob ales, și de aceea se putea simți destoinic a scoate la capăt lucruri pe care alții nici măcar de gând a și le pune nu se încumetau. Se ivise holeră-n țară, iar Busuioc nu voia să știe de ea. Holeră-n timpul secerișului?! La aceasta nu s-a gândit și nici acum nu voia să se gândească. Avea patruzeci de jugăre de pământ acoperite cu grâu, un singur lan ce șovăia mereu sub sarcina de spicuri grele; holeră, neholeră el trebuia să-și adune rodul în timp de trei zile, căci puțin se scutură de la cei săraci, dar mult de la dânsul.

Și de la mulți mult s-ar scutura în fieștecare an și încă mai mult ani și ani de-a rândul dacă n-ar fi brațul pădurenilor flămânzi.

Simțind apropierea timpului de secere, pădurile se pun în mișcare colibă cu colibă, sat cu sat se adună, văile pornesc întregi spre câmpia întinsă, și în câteva zile cât ține locul din Mureș până în părțile Orăzii și până la izvoarele Crișurilor nu mai rămân prin sate decât moșnegii neputincioși, babele bătrâne și copiii nevârstnici; setea de viață îi ia și-i duce pe toți la sărbătoarea cea mare ce se ține în fieștecare an o dată pentru împărțirea pâinei de toate zilele.

Acum stăpânirea oprise această serbare: se dăduse de știre și cu toba prin sat, și în auzul oamenilor adunați la biserică precum că nimeni nu are voie să părăsească de seceriș hotarul satului său, nici să primească de seceriș oameni din alte sate.

- Să văd eu cine mă oprește pe mine a-mi strânge rodul muncii mele! strigă Busuioc. Curată nebunie!” (**Pădureanca** de Ioan Slavici)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

I. Exerciții de înțelegere a textului

1. Cum este descris Busuioc? Ce fel de om este?
2. Ce reprezintă cei „patruzeci de jugăre de pământ acoperite cu grâu” pentru Busuioc?
3. Care este problema cu holera și cum o privește Busuioc?
4. Cine sunt „brațul pădurenilor flămânzi” și ce rol joacă în poveste?

5. Ce măsuri de stăpânire sunt luate împotriva deplasării oamenilor la seceriș?

II. Exerciții de vocabular

6. Explică expresiile:
- a. „pe vrute, pe muncite, pe chibzuite”
 - b. „a scoate la capăt lucruri”
 - c. „lan ce șovăia sub sarcina de spicuri grele”
 - d. „setea de viață”
7. Ce înseamnă expresia „Curată nebunie!” în contextul lui Busuioc?

III. Exerciții de caracterizare și analiză

8. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură a lui Busuioc, așa cum reiese din textul dat.
9. Cum se poziționează Busuioc față de pericolul epidemiologic și de măsurile autorităților?
10. Analizează conflictul dintre Busuioc și „stăpânire”. Ce fel de tensiune socială sau morală evidențiază textul?

IV. Exerciții privind perspectiva narativă

11. Din ce perspectivă este prezentat Busuioc?
12. Cum este conturată atmosfera socială și comunitară în jurul secerișului și a restricțiilor impuse?

V. Exerciții de reflecție și opinie

13. Crezi că atitudinea lui Busuioc este una responsabilă față de pericolul holerei?
Argumentează.
14. Cum ai reacționa dacă ai fi în locul lui Busuioc în fața restricțiilor impuse?
15. Povestește despre un moment când oamenii au trebuit să aleagă între interesele personale și binele comunității.

VI. Text argumentativ

16. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă încălcarea regulilor impuse de autorități poate avea efecte negative., raportându-te atât la informațiile din fragmentul dat, cât și la experiența personală sau culturală.